

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARKBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2566 Vol. 15 No. 3 September - December 2023

Received: April 29, 2023

Revised: December 14, 2023

Accepted: December 18, 2023

การศึกษาบริบทและวิเคราะห์การผลิตของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูป
ตามอัตลักษณ์เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช

Studying the context and analyzing the production of community products
from processed agricultural products According to the identity of Khao Pa Na Le,
Nakhon Si Thammarat Province

วิชิต จรุงสุจริตกุล*

ชฎาภรณ์ ณ นคร

กาญจนาพรรณ จรพงศ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: wichit_jar@nstru.ac.th

Wichit Charungsutjaritkul*

Chadaphorn Na Nakorn

Kanjanapan Jarapong

Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูปตามอัตลักษณ์เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) วิเคราะห์การผลิตของปัจจัยการผลิต โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ชุมชน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้ผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผลิตโลชั่นน้ำผึ้ง กลุ่มผลิตปลาหวาน กลุ่มผลิตปลาตุ๋น และ กลุ่มผลิตแป้งสาคู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า

1) จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งหมดจำนวน 2,449 ผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์ระดับดาวจำนวน 242 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 5.48 ยังมีจำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนอีกจำนวนมากที่ต้องการพัฒนาให้มีมาตรฐาน ทั้งนี้ต้องมีความเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตตามพื้นที่เขา ป่า นา เล

2) ผลการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากตัวแทนผู้ผลิตตามพื้นที่จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์โลชั่นน้ำผึ้ง ผลิตภัณฑ์ปลาหวาน ผลิตภัณฑ์ปลาตุ๋น และผลิตภัณฑ์แป้งสาคู มีอัตราผลตอบแทนทางบัญชีอยู่ระหว่าง 1.99 - 3.54 ซึ่งอยู่ในระดับที่ดีมาก ส่วนอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์อยู่ระหว่าง 1.35-2.48 มีผลตอบแทนอยู่ในระดับดี โดยในช่วงแรก ๆ ของการผลิตนั้นการลงทุนในส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่ค่อนข้างสูงจึงต้องมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน และผู้ผลิตได้ใช้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยผันแปรด้วยต้นทุนที่ต่ำ จึงทำให้มีอัตราผลตอบแทนที่ดี

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ชุมชน; สินค้าเกษตรแปรรูป; การผลิต; อัตลักษณ์; จังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

This research aims to 1) study the context of community products from processed agricultural products according to Khao Pa Na Le identity, Nakhon Si Thammarat Province and 2) analyze the production of production factors. By analyzing the costs and returns of community products. This research is qualitative research. Used to collect specific data from 4 groups of processed agricultural product producers: honey lotion production sweet fish production catfish production and sago flour production. The research tools used were structured interviews. The results of the study found that

1) Nakhon Si Thammarat Province There are a total of 2,449 community products, of which 242 products have been developed according to the star level criteria, accounting for 5.48 percent. There are also a large number of community products that need to be developed to meet standards. However, it must be appropriate to the resources and factors of Khao Pa Na Le.

2) Results of a study of costs and returns from representative manufacturers in the area of 4 products, including honey lotion products. Sweet fish products Catfish products and sago flour products The accounting rate of return is between 1.99 - 3.54, which is at a very good level. As for the economic rate of return, it is between 1.35-2.48, with a good level of return. In the early stages of production, the investment in fixed costs is quite high, so there must be an agency to support it. and producers use the abundance of resources as a variable factor at low costs. Therefore resulting in a good rate of return.

Keywords: Community Products; Processed Agricultural Products; Production; Identity; Nakhon Si Thammarat Province

บทนำ

จังหวัดนครศรีธรรมราชมีพื้นที่กว้างใหญ่ถึง 23 อำเภอ ได้มีการแบ่งจังหวัดนครศรีธรรมราชในมิติของสภาพภูมิประเทศ มีพื้นที่เขา กล่าวคือเป็นพื้นที่อยู่ในบริเวณเทือกเขาหลวงและเขานัน พื้นที่ป่า พื้นที่ราบที่เป็นนา และพื้นที่ติดทะเล ซึ่งลักษณะของพื้นที่จะส่งผลต่อกิจกรรมการผลิตของชุมชนมีความหลากหลายตามไปด้วย การจำแนกพื้นที่ตามลักษณะภูมิศาสตร์และบริบทต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสภาพวิถีชีวิตของประชาชน ทรัพยากรที่ส่งเสริมในการดำรงชีวิต การจำแนกในลักษณะนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ต้นน้ำ (พื้นที่เขา) ถึงปลายน้ำออกทะเลอ่าวไทย (พื้นที่เล)

โดยความสำคัญของพื้นที่ที่ความอุดมสมบูรณ์ทางทุนที่เป็นทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งถือเป็นต้นน้ำของการผลิต พื้นที่ที่น่าสนใจได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางตอนกลางของภาคใต้ มีเนื้อที่ 9,942.502 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,214,064 ไร่ มีพื้นที่มากเป็นอันดับที่ 16 ของประเทศ จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากการใช้ที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งการใช้ที่ดินออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง 357,886 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรม 4,146,829 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่นา 415,039 ไร่ พืชไร่ 16,530 ไร่ ไม้ยืนต้น 3,185,535 ไร่ ไม้ผล 376,258 ไร่ พืชสวน 8,667 ไร่ พืชไร่เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ 4,801 ไร่ พืชน้ำ 31 ไร่ และพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 139,968 ไร่ (2) พื้นที่ป่าไม้ 1,372,532 ไร่ (3) พื้นที่น้ำ 102,915 ไร่ และ (4) พื้นที่เบ็ดเตล็ด 233,902 ไร่ (Department of Land Development, 2020)

อย่างไรก็ตามในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจนั้น โดยหลักแล้วต้องมีความสอดคล้องกับทุนที่เป็นบริบทของชุมชนในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับฐานบริบทและทุนต่าง ๆ ในชุมชน เนื่องจากเป็นสร้างการผลิตมาจากฐานทุนที่เป็นทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งถือเป็นต้นน้ำของการผลิต โดยเฉพาะในประเทศไทยนั้นเหมาะสมกับการผลิตทางการเกษตร และหากชุมชนใด ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาให้โดดเด่นมีความเหมาะสมกับบริบท แล้วมีการเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์ไปสู่กระบวนการปลายน้ำอย่างการตลาด (Marketing) ก็มีความสำคัญไม่ด้อยไปกว่ากัน ซึ่งผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลของวิสาหกิจ OTOP (Phonpiroon, 2020) พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีกระบวนการวิจัยผลิตภัณฑ์จะมีแนวโน้มที่จะมีกำไรสูงกว่าวิสาหกิจชุมชนที่ไม่มีกระบวนการวิจัยผลิตภัณฑ์ถึงประมาณร้อยละ 67-69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และถ้าวิสาหกิจมีการพัฒนาช่องทางในการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้าทางอื่น ๆ ก็ยังส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของกำไรของผู้ประกอบการ

จากฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน พบว่า ยังมีจำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนตามเกณฑ์จัดระดับดาว เพียงร้อยละ 5.48 ซึ่งนับว่ายังน้อยอยู่มาก ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐาน แต่ด้วยพื้นที่ที่ใหญ่มาก การกระจายตัวยังแตกต่างกันค่อนข้างมาก หากได้มีการพัฒนาเพื่อยกระดับตามเกณฑ์จัดระดับดาว โดยจำแนกเป็นโซน 4 พื้นที่ ในการพัฒนาระดับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนที่พร้อมจะร่วมพัฒนาไปกับการวิจัย ผ่านการคัดเลือกผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปที่เหมาะสมที่จะพัฒนาสู่อัตลักษณ์ เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช ของแต่ละพื้นที่ที่มีผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาออกแบบเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ชุมชนในการนำมาพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่ม (Nakhon Si Thammarat Provincial Community Development Office, 2022)

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในการหาคำตอบจากบริบทของการประกอบธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูปตามอัตลักษณ์เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งจำเป็นต้องมีการสำรวจผลิตภัณฑ์เบื้องต้นจากฐานข้อมูล OTOP และจากสำนักงานพัฒนาชุมชน รวมถึงลงพื้นที่ชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการประกอบธุรกิจ เพื่อจำแนกผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูปตามอัตลักษณ์ที่เป็นพื้นที่ เขา ป่า นา เล โดยค้นหาคำตอบจากการวิเคราะห์ระบบการผลิตที่เหมาะสมของ

ผลิตภัณฑ์ชุมชน จากปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและสร้างเป็นรายได้ให้กับชุมชนในการยกระดับฐานะความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีที่มีความยั่งยืนจากฐานทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูปตามอัตลักษณ์ เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อวิเคราะห์การผลิตของปัจจัยการผลิต โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ชุมชนตามพื้นที่ เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คณะผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ผลิตโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Viratchai, 2010) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงผู้ผลิตที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการสินค้าเกษตรแปรรูปเท่านั้น โดยมีขั้นตอน คือ (1) กลุ่มผู้ประกอบการทั้งหมด แล้วคัดกรองเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรแปรรูปแล้วจำแนกตามภูมิประเทศเป็นพื้นที่ เขา ป่า นา เล (2) แต่ละพื้นที่เขา ป่า นา เล ได้สนทนากลุ่มเพื่อศึกษาความพร้อมของกลุ่มและการให้ข้อมูล และ (3) ได้ตัวแทนของแต่ละพื้นที่ 4 พื้นที่ ๆ ละ 1 กลุ่ม ผู้ประกอบการชุมชนสินค้าเกษตรแปรรูปที่ยินดีเข้าร่วมโครงการจำนวน 4 กลุ่ม ไม่เกิน 25 คน (ประกอบด้วยประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม สมาชิก และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน) เพื่อศึกษาวิจัยข้อมูลทางด้านตัวเลขการเงินและเศรษฐกิจตามวัตถุประสงค์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามได้แก่ การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) ด้านความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์กับบริบทในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านทรัพยากรการผลิต ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปใน 4 พื้นที่ เขา ป่า นา เล ตามอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการวิเคราะห์การผลิตที่เหมาะสม ของปัจจัยการผลิต โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ชุมชน

การตรวจสอบเครื่องมือ

ข้อมูลเชิงคุณภาพได้มีการสร้างความน่าเชื่อถือ โดยการตรวจสอบการโยงสามเส้า (Chantavanich, 2008) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตลอดจนผลของการวิจัย และสรุปเป็นปัจจัยการผลิตเพื่อหาระบบการผลิตที่เหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาบริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูปตามอัตลักษณ์ เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ของความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์กับบริบทในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านทรัพยากรการผลิต เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงประเพณีวัฒนธรรม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในรูปแบบของเอกสารหรือข้อเขียน ประกอบด้วย การวิเคราะห์หาความสอดคล้อง ความแตกต่าง ความมีเหตุผลเชื่อมโยง จากนั้นจึงวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. การวิเคราะห์ระบบการผลิตของปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปมาวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน รายได้ และกำไร ทั้งนี้โดยมีข้อสมมติว่าสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นปกติ ต้นทุนการทำการใช้ประโยชน์ ประกอบด้วยต้นทุน 2 ประเภท (Mingmaneeakin, 2010) คือ

ขั้นที่ 1 คำนวณหาต้นทุนรวม (Total Cost) ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) และต้นทุนผันแปร (Variable Cost)
โดยต้นทุนรวม = ต้นทุนคงที่ + ต้นทุนผันแปร

ขั้นที่ 2 คำนวณหารายรับรวม เท่ากับราคาต่อหน่วยคูณด้วยปริมาณขาย โดยรายได้รวมนั้นเป็นรายได้ที่ผู้ผลิต
ได้รับจากการขายผลผลิตสัมฤทธิ์ผลได้ในแต่ละปี

ขั้นที่ 3 คำนวณหากำไรสุทธิ โดยกำไรสุทธิ = รายได้รวม - ต้นทุนรวม

ขั้นที่ 4 คำนวณอัตราผลตอบแทนสุทธิ (Benefit/Cost Ratio)

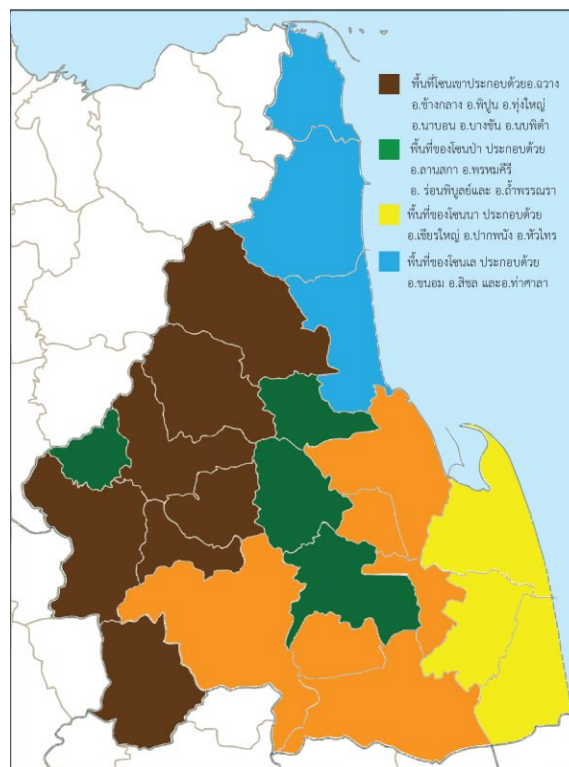
อัตราผลตอบแทนสุทธิ (Benefit/Cost Ratio) = รายได้รวม/ต้นทุนรวม

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูปตามอัตลักษณ์เขา ป่า นา เล จังหวัด
นครศรีธรรมราช มีดังนี้

1. การศึกษาริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนจำแนกตามพื้นที่ เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช

จังหวัดนครศรีธรรมราชพื้นที่กว้าง ครอบคลุมถึง 23 อำเภอ จึงมีความหลากหลายตามสภาพภูมิประเทศ
โดยลักษณะของพื้นที่จะส่งผลต่อกิจกรรมการผลิตของชุมชนให้มีความหลากหลายตามไปด้วย การจำแนกพื้นที่ตาม
ลักษณะภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ เขา ป่า นา เล นั้น มีความเกี่ยวข้องกับสภาพวิถีชีวิตของประชาชน ทั้งวิถีชีวิต และ
ทรัพยากรที่ส่งเสริมในการดำรงชีวิต การจำแนกในลักษณะนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ
ของประชาชนในพื้นที่ต้นน้ำ (พื้นที่เขา) ถึงปลายน้ำออกทะเลอ่าวไทย (พื้นที่เล) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การแบ่งพื้นที่ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่มา : (Nakhon Si Thammarat Provincial Office of Education, 2017)

จังหวัดนครศรีธรรมราชมีพื้นที่กว้างใหญ่ถึง 23 อำเภอ จึงได้มีการแบ่งจังหวัดนครศรีธรรมราชในมิติของ
สภาพภูมิประเทศ มีพื้นที่เขา กล่าวคือเป็นพื้นที่อยู่ในบริเวณเทือกเขาหลวงและเขานัน มีป่า มีภูเขา (พื้นที่ลาดชันสูง)

พื้นที่ป่า (พื้นที่ลาดชันปานกลาง) ที่นา (พื้นที่ราบ) และพื้นที่ติดทะเล (อ่าวนคร) ซึ่งลักษณะของพื้นที่ที่จะส่งผลต่อกิจกรรมการผลิตของชุมชนมีความหลากหลายตามไปด้วย พื้นที่ เขา ป่า นา เล เป็นการจำแนกพื้นที่ตามลักษณะภูมิศาสตร์และบริบทต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสภาพวิถีชีวิตของประชาชน ทั้งวิถีคิด จิตใจ ทรัพยากรที่ส่งเสริมในการดำรงชีวิต การจำแนกในลักษณะนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ต้นน้ำ (พื้นที่เขา) ถึงปลายน้ำออกทะเลอ่าวไทย (พื้นที่เล)

การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของการผลิตต่าง ๆ โดยเฉพาะผลผลิตที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับลักษณะภูมิประเทศในช่วงต้น ซึ่งจากข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 1,696 วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise Promotion Division Department of Agricultural Extension, 2022) และมีผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งหมดจำนวน 2,449 ผลิตภัณฑ์ และเมื่อมีการจัดระดับผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์จัดระดับดาวนั้น พบว่ามีสินค้าที่ได้เป็นสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนที่เป็น OTOP มีเพียงจำนวน 242 ผลิตภัณฑ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดระดับผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์จัดระดับดาว ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประเภทของผลิตภัณฑ์ชุมชน	ระดับการจัดดาวของผลิตภัณฑ์ (หน่วย : ผลิตภัณฑ์)						
	1 ดาว	2 ดาว	3 ดาว	4 ดาว	5 ดาว	ผลรวม	ร้อยละ
อาหาร	3	-	8	28	21	60	24.79
เครื่องดื่ม			1	3	4	8	3.31
ผ้า และ เครื่องแต่งกาย		4	13	17	29	63	26.03
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	1	8	28	32	16	85	35.12
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร			3	12	11	26	10.74
รวม	4	12	53	92	81	242	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์ระดับดาวเพียง 242 ผลิตภัณฑ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.48 ซึ่งนับว่าน้อยมาก จึงเป็นโจทย์สำคัญที่ต้องมีการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐานในทุกประเภท โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้อีกในต้นทุนที่ไม่สูงมาก และเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีทรัพยากรการผลิตจากทางการเกษตรและสามารถพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้

ทั้งนี้จากการที่ยังมีผลิตภัณฑ์อีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้พัฒนาไปสู่เกณฑ์ของการจัดเป็นระดับดาวจึงเป็นความจำเป็นที่งานวิจัยนี้ต้องการพัฒนายกระดับให้เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรแปรรูป ที่ต้องมีการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นตัวแทนของการวิจัยมาพัฒนายกระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้ (1) เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตร โดยมีปัจจัยการผลิต (ทรัพยากร) ในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ (2) ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ใช้ปัจจัยหรือทรัพยากรในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เพียงพอ (3) ผลิตภัณฑ์นั้นสามารถพัฒนาในการสร้างมาตรฐานได้ (4) มีความเอกลักษณ์โดดเด่นสามารถสร้างอัตลักษณ์ต่อยอดได้ และ (5) กลุ่มผู้ผลิตมีความพร้อมและความเต็มใจ ที่จะพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ทั้งนี้จากการคัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าวจะได้ผลิตภัณฑ์แต่ละพื้นที่ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประเภทผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์เชิงพื้นที่เขา ป่า นา เล

พื้นที่	ปัจจัยการผลิตในพื้นที่ (ทรัพยากร)	ผลผลิต จาก ทรัพยากร	การใช้ ทรัพยากร ในพื้นที่ (ร้อยละ)	ขึ้น ทะเบียน วิสาหกิจ ชุมชน	การ พัฒนา เป็น ระดับ ดาว	ผลิตภัณฑ์แปรรูป
พื้นที่เขา	ต้นสาकुที่เพียงในพื้นที่ มี สม่่าเสมอ	สาकु	90	✓	×	ผลิตภัณฑ์แบ่งสาकु กลุ่มทำนา บ้านสาकुเหล็ก ตำบลอินคีรี อำเภอพรหมคีรี
พื้นที่ป่า	มีไม้ดอกอุดมสมบูรณ์ ที่เป็น อาหารของผึ้งได้สม่่าเสมอ	น้ำผึ้ง	60	✓	×	ผลิตภัณฑ์โลชั่นน้ำผึ้ง ตรารักแรกพบ ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง
พื้นที่นา	พื้นที่ที่เป็นที่น้ำทั้งปี มีสัตว์น้ำ ที่สำคัญ คือ ปลาตก ทั้งตาม ธรรมชาติและเลี้ยงได้ทั้งปี	ปลาดุก ปลาช่อน	75	✓	×	ผลิตภัณฑ์ปลาดุกร้า ตราศรีนวล ตำบลควนเคร็ง อำเภอชะอวด
พื้นที่เล	ปากอ่าวนคร มีความอุดม สมบูรณ์ของป่าชายเลนที่เป็น แหล่งอาหารและขยายพันธุ์ ของสัตว์น้ำ และพื้นที่มีการ อนุรักษ์ป่าชายเลนและชายฝั่ง มีสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะปลาบางชนิด มีตลอดทั้งปี	อาหารทะเล แปรรูป	80	✓	×	ศรีนวลปลาหวาน ความสุขชาวเล ตำบลปากพูน อำเภอเมือง

2. วิเคราะห์การผลิตของปัจจัยการผลิต โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ชุมชนบน ฐานอัตลักษณ์ ตามพื้นที่ เขา ป่า นา เล

2.1 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์พื้นที่ป่า ผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งตรา รักแรกพบ ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง

ตารางที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์โลชั่นน้ำผึ้งตรารักแรกพบ

หน่วย : บาท

รายการ	อัตราผลตอบแทนทาง บัญชี	อัตราผลตอบแทนทาง เศรษฐศาสตร์ (รวมต้นทุนแฝง)
จำนวนผลผลิตต่อปี (เดือนละ 500 ขวด)	6,000.00	6,000.00
ราคาขายต่อหน่วย (ขวด)	120.00	120.00
รายได้ (จำนวนขาย คูณ ราคาต่อขวด)	720,000.00	720,000.00

รายการ	อัตราผลตอบแทนทางบัญชี	อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ (รวมต้นทุนแฝง)
หัก ต้นทุนคงที่		65,000.00
ต้นทุนผันแปร	278,757.60	350,757.60
ต้นทุนรวม	278,757.60	415,757.60
ต้นทุนเฉลี่ยต่อขวด	46.46	69.29
กำไร	441,242.40	304,242.40
กำไรสุทธิต่อขวด	73.54	50.71
อัตราผลตอบแทน	2.58	1.73

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลิตภัณฑ์โลชั่นน้ำผึ้งตรารักแรกพบ มีต้นทุนรวมทั้งหมดเป็น 415,758.60 บาท โดยแบ่งเป็นต้นทุนคงที่เท่ากับ 65,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.63 ส่วนต้นทุนผันแปร เท่ากับ 350,757.6 บาท คิดเป็นร้อยละ 84.37 อย่างไรก็ตามในส่วน of ต้นทุนคงที่นั้นยังได้สนับสนุนจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โดยในช่วงแรก ๆ ของการผลิตนั้นจำเป็นต้องมีการลงทุนในส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่ค่อนข้างสูง ซึ่งกลุ่มผู้ผลิตยังไม่มีเครื่องมือต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนก่อนในเบื้องต้น จากนั้นกลุ่มผู้ผลิตเริ่มผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปจากน้ำผึ้งโดยใช้ปัจจัยผันแปรจากทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ในพื้นที่ซึ่งถือว่าต้นทุนต่ำมาก รวมถึงการใช้แรงงานที่เป็นต้นทุนแฝง จนได้ผลผลิตคือโลชั่นน้ำผึ้งที่มีคุณภาพสูง โดยสามารถดำเนินการผลิตและจัดจำหน่ายได้ ในราคาขวดละ 120 บาท ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยต้นทุนและผลตอบแทนของการทำโลชั่นน้ำผึ้งตรารักแรกพบ โดยมีการเปรียบเทียบทั้งอัตราผลตอบแทนทางบัญชีที่คิดคำนวณเฉพาะจำนวนเงินที่จ่ายจริง และอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ได้นำต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายจริงหรือต้นทุนแฝงเข้ามาคำนวณด้วย โดยพบว่า อัตราผลตอบแทนทางบัญชี เท่ากับ 2.58 ถือได้ว่ามีผลตอบแทนดีมาก ส่วนอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ เท่ากับ 1.73 ถือได้ว่ามีผลตอบแทนอยู่ในระดับดี แสดงถึงกลุ่มสามารถรักษาอัตราผลตอบแทนได้ในระยะยาว

2.2 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์พื้นที่เล โดยกลุ่มแปรรูปอาหารทะเลปากพูน อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4 ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ปลาหวาน ตราความสุขชาวเล

หน่วย : บาท

รายการ	อัตราผลตอบแทนทางบัญชี	อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ (รวมต้นทุนแฝง)
จำนวนผลิตภัณฑ์ปลาหวานต่อปี	2,160.00	2,160.00
ราคาขาย (ราคาขายต่อกิโลกรัม ยังไม่แยกเป็นถุง)	400.00	400.00
รายได้ต่อปี	864,000.00	864,000.00
หัก ต้นทุนคงที่	79,750.00	473,750.00
ต้นทุนผันแปร	164,400.00	164,400.00
ต้นทุนรวม	244,150.00	638,150.00
ต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม	135.64	354.53
กำไร	619,850.00	225,850
กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม	344.36	125.47
อัตราผลตอบแทน	3.54	1.35

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลิตภัณฑ์ปลาหวาน トラความสุชชาวเล มีต้นทุนรวมทั้งหมดเป็น 638,150 บาท โดยแบ่งเป็น ต้นทุนคงที่เป็นส่วนใหญ่ เท่ากับ 473,750 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.24 ส่วนต้นทุนผันแปร เท่ากับ 164,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.76 โดยต้นทุนคงที่นั้นได้สนับสนุนจากสำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งถือได้ว่าเป็นต้นทุนแฝง ด้วยในช่วงแรก ๆ ของการผลิตนั้นจำเป็นต้องมีการลงทุนในส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่ค่อนข้างสูง ซึ่งกลุ่มผู้ผลิตยังไม่มีเครื่องมือต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน แต่ผู้ผลิตมีความพร้อมจากปลาชนิดต่าง ๆ จากชาวประมง ซึ่งเป็นปัจจัยผันแปรที่มีความสมบูรณ์และปริมาณมาก กลุ่มผู้ผลิตจึงได้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป และสามารถยกระดับเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้นได้ โดยผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปปลาหวาน トラความสุชชาวเลจัดจำหน่ายในราคากิโลกรัมละ 400 บาท แล้วนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยมีการเปรียบเทียบทั้งอัตราผลตอบแทนทางบัญชีที่คิดคำนวณเฉพาะจำนวนเงินที่จ่ายจริง และอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ได้นำต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายจริงหรือต้นทุนแฝงเข้ามาคำนวณด้วย โดยพบว่า อัตราผลตอบแทนทางบัญชีเท่ากับ 3.54 ซึ่งถือได้ว่ามีผลตอบแทนดีมาก ส่วนอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ เท่ากับ 1.35 ซึ่งถือได้ว่ามีผลตอบแทนยังอยู่ในระดับ แสดงถึงกลุ่มสามารถรักษาอัตราผลตอบแทนได้ในระยะยาว

2.3 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์พื้นที่นา ผลิตภัณฑ์ปลาตุ๋นรา トラแม่ศรีนวล ตำบลควนเค็ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 5 ต้นทุนและผลตอบแทนของกลุ่มผลิตภัณฑ์ปลาตุ๋นราแม่ศรีนวล

หน่วย : บาท

รายการ	อัตราผลตอบแทนทางบัญชี	อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ (รวมต้นทุนแฝง)
จำนวนผลิตภัณฑ์ปลาตุ๋นราต่อปี	1,680.00	1,680.00
ราคาขายต่อกิโลกรัม	300.00	300.00
รายได้	504,000.00	504,000.00
หัก ต้นทุนคงที่	162,250.00	152,250.00
ต้นทุนผันแปร	100,800.00	100,800.00
ต้นทุนรวม	253,050.00	263,050.00
ต้นทุนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม	150.63	156.58
กำไร	250,950.00	240,950.00
กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม	149.38	143.42
อัตราผลตอบแทน	1.99	1.92

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลิตภัณฑ์แปรรูปปลาตุ๋นราแม่ศรีนวล มีต้นทุนรวมทั้งหมด 263,050 บาท โดยแบ่งเป็น ต้นทุนคงที่เท่ากับ 162,250 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.68 ส่วนต้นทุนผันแปร เท่ากับ 100,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.32 โดยต้นทุนคงที่นั้นได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพลังงานจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยในช่วงแรก ๆ ของการผลิตนั้นเครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นต้นทุนคงที่จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน จากนั้นผู้ผลิตใช้ปลาตุ๋นซึ่งเป็นปัจจัยผันแปร ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีปริมาณมากตามสภาพภูมิประเทศด้วยต้นทุนต่ำมาก จากนั้นกลุ่มผู้ผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปปลาตุ๋นรา トラแม่ศรีนวล และใช้ปัจจัยการผลิตผันแปร คือ ปลาตุ๋นในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัยและใกล้เคียง ซึ่งสามารถพัฒนายกระดับเพิ่มมูลค่าเพิ่มได้ โดยจัดจำหน่ายได้ ในราคากิโลกรัมละ 300 บาท แล้วนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยมีการเปรียบเทียบทั้งอัตราผลตอบแทนทางบัญชีที่คิดคำนวณเฉพาะจำนวนเงินที่จ่ายจริง และอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ได้นำต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายจริงหรือต้นทุนแฝงเข้ามาคำนวณด้วย โดยพบว่า อัตราผลตอบแทนทางบัญชี เท่ากับ 1.99 ซึ่งถือได้ว่ามีผลตอบแทนดีมาก ส่วนอัตราผลตอบแทนทาง

เศรษฐศาสตร์ เท่ากับ 1.92 ซึ่งถือได้ว่ามีผลตอบแทนยังอยู่ในระดับดี แสดงถึงกลุ่มสามารถรักษาอัตราผลตอบแทนได้ในระยะยาว

2.4 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์พื้นที่เขา ผลิตภัณฑ์แปงสาคุ บ้านสาคุเหล็ก ตำบลอินทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 6 ต้นทุนและผลตอบแทนของกลุ่มผลิตภัณฑ์แปงสาคุ บ้านสาคุเหล็ก หน่วย : บาท

รายการ	อัตราผลตอบแทนทางบัญชี	อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ (รวมต้นทุนแฝง)
ต้นสาคุต่อเดือนต่อเดือน (ผลิตเป็นแปงต้นละ 80-100 กิโลกรัม)		
จำนวนผลิตภัณฑ์แปงสาคุต่อปี (ถุง)	2,400.00	2,400.00
ราคาขายผลิตเป็นถุง (0.5 กิโลกรัม) ถุงละ 120 บาท	120.00	120.00
รายได้ทั้งปี	88,000.00	288,000.00
หัก ต้นทุนคงที่	1,600.00	11,600.00
ต้นทุนผันแปร	32,400.00	104,400.00
ต้นทุนรวม	106,000.00	116,000.00
ต้นทุนเฉลี่ยต่อถุง	44.17	48.33
กำไร	277,400.00	172,000.00
กำไรสุทธิต่อถุง	75.83	71.67
อัตราผลตอบแทน	2.72	2.48

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลิตภัณฑ์แปงสาคุบ้านสาคุเหล็ก มีต้นทุนรวมทั้งหมด 116,000 บาท โดยแบ่งเป็น ต้นทุนคงที่ เท่ากับ 11,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนต้นทุนผันแปร เท่ากับ 104,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 90 โดยต้นทุนคงที่ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) หรือ BEDO ซึ่งถือได้ว่าเป็นต้นทุนแฝง ทั้งนี้การผลิตแปงสาคุนั้นยังเป็นแบบครัวเรือนและการเป็นผลิตแบบดั้งเดิมยังไม่มี การใช้เครื่องมืออื่นเข้ามาช่วยในการผลิต เมื่อมีหน่วยงานสนับสนุนที่ต้องการพัฒนาการผลิตจึงได้สนับสนุนเครื่องบดสาคุให้กับกลุ่ม อย่างไรก็ตามปัจจัยการผลิตที่สำคัญ คือ ต้นสาคุที่ความอุดมสมบูรณ์ตามสภาพภูมิประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยผันแปรที่มีความสมบูรณ์และปริมาณมากในพื้นที่ และยังใช้แรงงานในครัวเรือน (ต้นทุนแฝง) ก็เพียงพอสำหรับ ต้นสาคุที่มีอยู่ ทำให้การผลิตแปงสาคุมีต้นทุนที่ไม่สูง และได้แปงสาคุเป็นผลิตภัณฑ์แปงสาคุที่มีมาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น โดยสามารถจัดจำหน่ายได้ในราคากิโลกรัมละ 240 บาท หรือจำหน่ายเป็นถุงละ 0.5 กิโลกรัม ถุงละ 120 บาท แล้วนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยมีการเปรียบเทียบทั้งอัตราผลตอบแทนทางบัญชีที่คิดคำนวณเฉพาะจำนวนเงินที่จ่ายจริง และอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ได้นำต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินจริงหรือต้นทุนแฝงเข้ามาคำนวณด้วย โดยพบว่า อัตราผลตอบแทนทางบัญชีเท่ากับ 2.72 ซึ่งถือได้ว่ามีผลตอบแทนดีมาก ส่วนอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ เท่ากับ 2.48 ซึ่งถือได้ว่ามีผลตอบแทนยังอยู่ในระดับดี แสดงถึงผลิตภัณฑ์แปงสาคุสามารถรักษาอัตราผลตอบแทนได้ในระยะยาว

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. บริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนจำแนกตามพื้นที่ เขา ป่า นา เล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์ระดับดาวยังน้อยมากเพียงร้อยละ 5.48 ของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด จึงได้ศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีการยกระดับมาตรฐาน โดยต้องมีความเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตตามพื้นที่ เขา ป่า นา เล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chamnian (2023) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาสินค้าเกษตรแปรรูปในปัจจุบันนั้นผลิตคล้าย ๆ กันจึงไม่โดดเด่น ผู้วิจัยจึงได้ค้นหาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของภูมิประเทศตามพื้นที่ เขา ป่า นา เล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อ นำไปสู่เรื่องเล่าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรแปรรูปในจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีจำนวนมากขึ้น

2. การวิเคราะห์ระบบการผลิตของปัจจัยการผลิตตามความเหมาะสมของทรัพยากรตามพื้นที่เขา ป่า นา เล พบว่า ความเหมาะสมจากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์ ซึ่งมีผลตอบแทนอยู่ในระดับดี โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Samlee, Sregarn & Romyen (2021) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีแนวคิดที่ว่าถ้าแรงงานเป็นคนในครอบครัวหรือสมาชิกในกลุ่มที่ใช้เวลาว่างหลังจากอาชีพหลักจะไม่มีค่าแรงงานโดยจะได้รับผลตอบแทนหลังจากนำรายได้มาหักค่าใช้จ่ายในรอบการผลิตนั้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rattanamane, Wiwatsappakij, Massanai, Sotarath & Jindakul (2017) ที่ศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดตรัง พบว่า กลุ่มสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบทุกประเภท ซึ่งต้นทุนที่ไม่ได้นำมาคำนวณ เป็นต้นทุนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายการผลิต เช่น ค่าแรง ค่าไฟ ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น ซึ่งผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนส่วนใหญ่ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง เนื่องจากไม่ได้การบันทึกบัญชีที่เป็นระบบจึงทำให้ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง หรือต้นทุนแฝง เช่น ค่าแรงแรงงานในครัวเรือน ต้นทุนจากการหน่วยงานสนับสนุนค่าใช้จ่าย เป็นต้น

นอกจากนั้นผลการวิจัยนี้มีความแตกต่างกับงานวิจัยของ Diskeaw & Impitak (2021) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา ถั่วทอดสมุนไพร อำเภอเมือง จังหวัดตาก ที่พบว่า ปัญหาในด้านราคาของวัตถุดิบมีการเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะเศรษฐกิจทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นส่งผลต่อการซื้อของลูกค้าและทำให้ต้นทุนสูงขึ้นได้ แต่ในงานวิจัยนี้จึงแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้ปัจจัยการผลิตตามพื้นที่ให้เหมาะสมนั้น ทำให้มีต้นทุนลดลงจากการได้เปรียบด้านวัตถุดิบ ทำให้มีอัตราผลตอบแทนจากการผลิตดีขึ้นในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น ควรมีการบริการความรู้ด้านวิชาการสู่ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปในการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์
2. รัฐบาลควรมีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนตั้งแต่ต้นน้ำของการผลิตจนถึงปลายน้ำที่สามารถจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป ควรเก็บข้อมูลทางการเงินและบัญชีให้ครบถ้วนและถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ต้นทุนจากการผลิตและตั้งราคาขายที่ถูกต้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรต้องมีการใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนของผลิตภัณฑ์ชุมชนมากขึ้น เพื่อได้ข้อมูลที่ละเอียดและถูกต้องน่าเชื่อถือมากขึ้น
2. ควรมีการใช้การวิจัยเชิงปริมาณ หรือการวิจัยและพัฒนาเข้ามาช่วยในการวิจัยด้วย ในการยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูปให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

References

- Chamnian, M. (2023). The Process of Driving Research Plan for Value Creation of Processed Agricultural Products Based on Khao Pa Na Le identity, Nakhon Si Thammarat Province with Modern Innovation and Management. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(6), 624-640. (in Thai)
- Chantavanich, S. (2008). *Qualitative research methods*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Community Enterprise Promotion Division Department of Agricultural Extension, (2022). *Community Products in Nakhon Si Thammarat Province*. Retrieved 2021, October 18, from <http://www.sceb.doe.go.th>. (in Thai)
- Department of Land Development. (2020). *Conditions of land use in Nakhon Si Thammarat Province*. Retrieved 2022, January 18, http://www1.ldd.go.th/WEB_OLP/report_research_S.html. (in Thai)
- Diskeaw, K. & Impitak, Y. (2021). *The Study on Cost and Return on Investment of One Tambon One Product (OTOP): The Case Study of Herbal Peanut, Tambon Nam Ruem Amphor Mueang, Tak Province*. In Proceedings of the 2nd Kamphaeng Phet Rajabhat University National Conference. 379 - 385. Kamphaeng Phet Rajabhat University. (in Thai)
- Mingmaneeakin, W. (2010). *Introduction to Economics*. Bangkok: thammasatpress. (in Thai)
- Nakhon Si Thammarat Provincial Community Development Office. (2022). *OTOP database data for the year 2022*. Retrieved 2022, October 12, from <https://nakhonsi.cdd.go.th/download>. (in Thai)
- Nakhon Si Thammarat Provincial Office of Education. (2017). *O-NET Basic National Education Test Report, Nakhon Si Thammarat Province Year 2018*. Retrieved 2021, October 10, from http://nstpeo.go.th/pubnstpeo/2562_001.pdf. (in Thai)
- Phonpiroon. P. (2020). *4C Strategies for Sustainability of Community Enterprises*. Retrieved 2021, March 15, from <https://www.posttoday.com/finance-stock>. (in Thai)
- Rattanamanee, K. ,Wiwatsappakij. N. ,Massanai, P. ,Sotarath, P. and Jindakul , J. (2017). Studying of cost calculation for One Tambon One Product of Trang Province. *Modern Management Journal*, 15(1), 75-84. (in Thai)
- Samlee, O., Sregarn, K. & Romyen, J. (2021). Cost Analysis of New Community Products in Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province. Princess of Naradhiwas University *Journal of Humanities and Social Sciences*, 9(2), 57-63. (in Thai)
- Viratchai, N. (2010). *Curriculum Research and Instruction Unit 10 Analytical Statistics Quantitative*. Bangkok: Sukhothai Thammarat Open University. (in Thai)

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชิต จรุงสุจริตกุล

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: wichit_jar@nstru.ac.th

อาจารย์ชฎาภรณ์ ณ นคร

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: chadaphorn_nak@nstru.ac.th

อาจารย์กาญจน์พรรณ จรพงศ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: kanjanapan_jar@nstru.ac.th

